

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Tragedia celor 6000

S'au deschis școlile. Infiorați, de nădejdi și griji, privim iarăși formidabila năvală spre lumină, înnoită an de an. În butul tuturor crizelor, asaltul spre culmile cu soare, atâta vreme oprite oropsiților valachi, nu a pierdut nimic din forța elementară, care într'un an vrea să refacă veacurile. Icoană superbă și reconfortantă de vigoare națională.

În fața ei însă se ridică alta. Indușetoare, sombră, îngrijorătoare. 7000 de licențiuși se bat pentru post în învățământul secundar, și abia 1000 au loc!

Dar cei 6000? Ce să facă? — Statul, evident, nu-i dator și nu-i iertat să-i facă parasiti bugetivori. Dar ei trebuie să trăiască! Din ce? În lupta pentru existență au o singură armă: diploma; o singură masă le este rezervată la ospățul vieții: catedra. Și când la 1000 de scaune se încheie 7000, tragedia este inevitabilă: 6000 cad înfrânți.

Și încă deplin. Petecul de hârtie în care și-au închis ulaga tinereții și nădejțile viitorului nu e bun la nimic altceva. Atunci...? „Proletariatul intelectual“ își are primele regimente. Impunătoare pentru început! Și cu nădejdi sigure de a-și întări șirele întunecate.

Căci răul nu-i izolat și întâmplător. Cele 98 școli normale produc infalibil același rezultat pentru învățământul primar. Iar universitățile, cu număr mai mare de studenți decât Germania — singură cea din București a avut anul trecut 25,000! — revărsă neconținut potop de „diplomați“ în toate branșele. Indezirabili, fiindcă organismul vieții noastre nu-i poate utiliza și nu-i poate suporta.

De sigur această situație anormală este, în parte, un produs al zăpăcelii generale și desechilibrului social de după războiu. Pornirea quasi-instinctivă a românului spre „domnie“, adică spre „câștălăriile“ și bugetul statului, încă își are partea de vină. Supremul și incontestabilul vinovat rămâne, totuși, statul. Politica școlară criminală a transformat admirabilul avânt spre lumină al mulțimilor în dezastru național. Istoria va judeca, de sigur, pe marii clăditori de școale și generali ai „ofensivei culturale“, cari au ridicat licee la toate răspântiile, pentru plodul domnului prefect, ori pentru a face director pe cutare bătăuș electoral.

Asta însă nu-i mângăere. Trebuie schimbată radical, fără milă și fără considerații personale, toată politica noastră școlară. Școli secundare mai puține; mult mai puține, și mai bune. Să dispară fără urmă acele parodii de școli, cari își prind elevii cu arcanul și dau diplomă la toți neșcolarii. Triare și selecționare severă! Să ni-se dea în schimb alte categorii de școli, potrivite nevoilor țării.

Avem bune nădejdi, că actualii îndrumători ai învățământului își vor face datoria. Inceputul l-au și făcut. Am dori însă, pentru continuare, ceva mai multă energie.

Între moarte și viață

Adunarea generală dela Turda va hotărî soarta „Asociațiunii“

(*) „Astra“ e în criză. O știe toată lumea. Chestiunea ei, ca a marilor instituții bancare în faliment, este, de câțeva vreme, mereu la ordinea zilei. S-au scris cărți, broșuri, serii întregi de articole în reviste și gazete despre boala de care suferă. S-au căutat pricinile și s-au propus leacuri. Le-am schițat și noi în numărul trecut. Inutil să mai stăruim.

Era neîncunjurat să se isbească de problemă și conducerea „Astrei“. Cel puțin în clipa când a trebuit să-și facă bugetul pentru anul viitor. Atunci s-a constatat, cu durere, că „Astra“ nu mai poate trăi. Cel puțin în condițiunile vechi, nu.

A și luat măsuri de reducere a standardului ei de viață. Iată cele dintâi: secțiile științifice literare să-și „reducă“ activitatea, resemnându-se la rolul modest de simplu „organ consultativ al centrului“, fără a mai face vreo cheltuială de bani, — adică se desființează; nu se va mai tipări „Transilvania“ și nici biblioteca populară a „Astrei“, tot efortul culturalizator al societății epuizându-se într'un calendar și un buletin anual administrativ.

De necrezut și totuși adevărat. S'a dat în scris această înțelepciune celor interesați. S'a discutat apoi într'o foarte vie ședință plenară a „secțiilor științifice-literare“, ținută la Cluj, sub președinția lămuritoare și îndrumătoare a dlui Goldiș. Rezultatul consfătuirii: quot capita tot sensus, fără să se fi putut lua — cel puțin după rapoartele gazetelor — vre-o hotărîre. A rămas deci, pentru adunarea dela Turda, neschimbat punctul de vedere al comitetului, așa cum s'a prezentat mai sus.

Fără să vrei, te întrebi: este acesta gândul cinstit și hotărît al conducătorilor, ori e o manevră, cu calcul ascuns, pentru salvarea „Astrei“?

Ipoteza primă nu e probabilă. Conducerea nu se poate gândi și nu poate voi moartea „Asociațiunii“. Prea e grea răspunderea în fața istoriei și prea sunt legați sufletește de ea cei cari îi poartă grija, decât să ia astfel de hotărîri fără o strângere de inimă și fără a da întâi lupta până la desperare pentru salvarea ei. — De altfel, dacă acesta le era gândul, aveau o cale mult mai dreaptă și singură cinstită: să vină în fața adunării din Turda cu demisia comitetului și, eventual, propunere motivată pentru închiderea porților dărăpănate ale prea îmbătrânitului templu de cultură. Nu o fac. Semn că sunt hotărîți să o smulgă din greutățile zilei și să o ducă la izbândă.

Totuși, mijloacele de salvare discutate la Cluj sunt echivalente cu moartea „Astrei“. Căci, în definitiv, ce mai rămâne din „Astra“ „culturală“ dacă își stinge și ultimele licăriri

de viață culturală cari mai țineau nădejdea învierii?

Revista „culturală“ se suprimă; secțiile, cu nouile lor scâpărări de lumină și nouile orientări, se desființează; biblioteca populară, acest foarte sărac brăș de hrană sufletească aruncat satelor — cari totuși ar trebui să consume trei sferturi din grijile „Astrei“! — se oprește. Ce a mai rămas? Despărțămintele? Dar cele mai multe sunt inexistente. Dovadă numărul membrilor. — Muzeul? Da, muzeul. În el se va așeza pe viitor un monument nou, în amintirea venerabilei matrone, care s'a chemat „Asociațiunea“ și care a murit în anul Domnului 1929. Necrologul va purta, firește, cu litere de aur, numele vrednicilor conducători de azi, în frunte cu d. Goldiș. — Pentru ținerea în bună rânduială a moștenirii se vor afecta, prin testament, veniturile cinematografelor! — Frumoase perspective!

Cu neputință să nu fi văzut și conducerea „Astrei“ concluziile fatale ale hotărîrilor luate. Și totuși le-a luat, voind să salveze prin ele, nu să distrugă!

Pare enigmă. Care ar putea avea totuși un înțeles.

În anii din urmă toată viața „Astrei“ a răzimat pe stat. Grație subvențiilor largi ce le-a primit, ea s'a transformat pe încetul într'un respectabil mecanism bugetiv. Lipsită de acest nerv de viață, își pierde rostul. Suprimând deci, din manifestările ei exact pe acelea — și numai pe acelea! — cari justificau în ochii opiniei publice sacrificiile învoite de stat pentru ea, se va dovedi prin fapte, fără putință de contrazicere, că actuala cărmuire a țării ori nu are simț pentru marile probleme culturale ori, și mai rău, distruge cea mai venerabilă instituție de lumină din măruntă răsbunare personală, îndreptată împotriva celor ce stau în fruntea ei.

Combi-nație răutăcioasă, aceasta, se va spune. Poate. Toate aparențele îi sunt însă favorabile. Și altă explicație nu prea se găsește.

Comitetul are prilejul și are datoria de-a dovedi contrarul. Să vină la Turda cu propuneri serioase, îndrăznețe de înnoire. Să dea noi directive „Astrei“, potrivite vremilor și puterilor.

Să aibă curajul de a se resemna la o activitate mai modestă, renunțând la liniile grandioase, fastuoase și întreprinderile colosale. Să înceapă frumusețea dela sate și să lucreze pentru ele.

Să-și părăsească idealul parasitar de a mai rămâne un simplu consumator al bugetului statului. Trebuie să poată trăi din propriile puteri. Ducând, firește, casă mai modestă, mai țărănească.

Să-și închiege rândurile și să-și refacă unitatea. Dacă altfel nu se poate, mutând și reședința oficială la Cluj, unde există în chip firesc puternicul aparat al secțiilor.

Președintele să se consacre numai ei, cum a promis solemn — a făgăduit chiar să-și mute locuința la sediul „Astriei” — și, mai ales, să renunțe la gândul de-a mai face din acest altar cultural simplă trambulină politică. Cartea dlui Ghibu e instructivă în privința aceasta.

La nici un caz să nu se uite, că „Astra” este cea mai frumoasă moștenire culturală a Ardealului. Azi plutește între moarte și viață. Trebuie să trăiască, cu orice preț. Cu ori fără actuala conducere, care are în primul rând răspunderea.

Cardinalul Dubois

— Gânduri și reflexii din prilejul morții lui —

În al 74-lea an al laborioasei sale vieți, și-a închis ochii pentru lumea aceasta Cardinalul Ludovic Dubois, arhiepiscop al Parisului din 1920. A fost un mare arhiereu, care a încrestat în istoria bisericii și a țării sale pagini ce nu se vor da uitării nici odată.

Cardinalul Amette a lăsat succesoriului său o foarte grea moștenire. Prin rara sa inteligență, cu bunătatea inimii sale și cu fineța sa extraordinară, Cardinalul Amette câștigase atâtă trecere în fața compatrioților săi, încât era foarte apreciat chiar de dușmanii bisericii. Poincaré însuși, pe când era președinte al republicii, recunoștea că decedatul arhiepiscop al capitalei a fost unul dintre cei mai activi promotori ai uniunii sacre. De așa autoritate se bucura acest om, încât I. I. C. Brătianu, care înainte de războiu nu a dat nici cel mai mic semn de aprecierea bisericii catolice, a cerut dela Consiliul Dirigent trimiterea unui preot român unit la Paris, ca să ia contact cu cercurile arhiepiscopiei în vederea susținerii intereselor noastre la conferința de pace.

Uniunea sacră a tuturor francezilor a fost un mare bine pentru țara lor în cursul războiului. Ar fi fost jalnic, dacă la nenumăratele

răni lăstate de războiu s'ar fi adaus noi hărțueli, cari să împiedece refacerea. Scaunul arhiepiscopal al Parisului trebuia ocupat deci de un astfel de preot, care dotat fiind cu o inteligență ageră, să aibă și abilitate politică și mult curaj pentru a continua politica bisericească a antecesorului său, aplicându-o la vremile de pace.

Orice nenorocire mare îl face pe om să se gândească mai cu sânge rece. Bunii patrioți francezi, cari au văzut puterea bisericii catolice atât în tranșee, cât și în dosul frontului, erau jenați de atitudinea oficială a Franței atât față de credincioșii catolici ai ei, cât și față de șeful lor suprem. Cu o necesitate inexorabilă trebuiau reluate relațiile oficiale cu Sfântul Scaun și se impunea o destindere a încordării ce era între Stat și Biserică.

Deși nu perfectă, împăcarea cu biserica s'a realizat. Astăzi omul care reprezintă Franța la Vatican nu mai intră pe scara servitorilor, cum o făcea când relațiile erau rupte între biserică și stat. Statul recunoaște bisericii catolice, așa cum e organizată după legile ei, personalitatea juridică și îi cedează averile secularizate pe cari nu le-a vândut până acum. Un număr frumos de congregațiuni religioase și-au deschis din nou case în țară, cari le sunt suficiente pentru toate nevoile; iar celelalte congregațiuni își vor putea deschide mult mai ușor ca mai înainte.

Când ne gândim, că bărbații de stat ai Franței, cari sunt la cârmă de o serie întreagă de ani, țin așa de mult la laicitatea statului; că ei se feresc așa de mult de a avea relații oficiale cu biserica în chestiunile școlare, încât au legi „intangibile”; și, că pentru neatingerea de aceste legi, au votat catolici practicanți, crezând că numai așa se poate menține pacea între cetățeni: trebuie să rămânem uimiți văzând cât de mult s'au schimbat stările în Franța, spre binele bisericii, sub arhiepiscopatul cardinalului Dubois.

Da, în vremea din urmă, în inima țării a fost un om foarte inteligent și foarte energic, care pentru aceste două calități a fost un mare arhiereu și un mare patriot. Cât își va fi frământat creierul acest om, ca pe dușmanii ofi-

ciali să-i câștige pentru biserică, salvându-le prestigiul și menținându-se legiuirea laică „intangibilă”, nu se va putea preciza nici odată în lumea aceasta, căci lucrurile mari nu se fac în scris și cu clopoței. Enormă a trebuit să fie truda acestui arhiereu pentru a convinge pe colegii săi, că împăcarea ce se poate obține este în interesul bisericii. Cu „integralități” e totdeauna foarte greu să tratezi, căci ei preferă să nu obții nimic, dacă nu poți avea totul. Dar cardinalul Dubois nu s'a dat înapoi, până nu a ajuns la izbândă.

Cu fiască sinceritate informând în amănunte pe Sfântul Părinte, și înțelegându-se pe deplin cu nunțul Ceretti, la lumina darului ceresc au croit toți trei un drum pe care s'a întâlnit Statul cu Biserica, așa cum se poate astăzi, croindu-se bisericii condiții de traiu mult mai favorabile decât acelea, în cari se sbătea mai înainte.

Dar cardinalul Dubois nu a desfășurat numai un steag politic bisericesc, el a fost și un mare preot. Principiul lui: „in aeternum juxta Romam” l'a îndemnat să stăruie din toate puterile, ca și la Paris, unde sunt școli de muzică fără greș, ca a lui Vincent d'Indy și altele multe, cântarea bisericească să nu fie lăsată la discreția oamenilor, ori cât ar fi de pricepuți; ci să se cânte în biserici cântările bisericii, cântul Gregorian. Preoțimea a obligat-o ca să întrebunfeze în liturghie pronunțarea romană. Iar când „Acțiunea Franceză” a deviat, și din organizațiune politică a devenit o școală de revoltă în contra magisterului infalibil al bisericii, cu toate că personal a fost insultat adeseori, și deși și-a dat bine seama că între cei revoltați sunt oameni cari până acum au jucat un rol important în viața bisericească, fiind aprigi apărători ai bisericii și aceia cari nu credeau în dogmele ei: arhiereul a fost la culmea chemării sale, publicând anatema peste toți aderenții rătăcirii și sprijinind cu toată energia pe Sfântul Părinte, care, în scrisoarea de felicitare ce i-a trimis-o cardinalului din prilejul jubileului preoțesc de 50 de ani, numește mișcarea aceasta erezie.

Celce a urmărit deaproape articolele părintelui Lhande din „Études” referitor la orga-

☐ ☐ Foiața „Unirii” ☐ ☐

Infăia virtute

— File rupte din însemnările unui preot —

de DUMITRU NEDA.

II.

Bărbatul înțelept, laudat de Lumina cea din lumină (Mt. 7, 24—27; Lc. 6, 47—49) vrând să-și dureze lui-și casă trainică, se îngrijește s'o zidească pe temelie de piatră, ca nici ploaia nici revărsarea râurilor, nici vânturile, — încercările de multe feluri, la cari este expusă clădirea vieții duhovnicești creștine¹⁾, — să n'o poată dărîma, cum e osândită a priori înjghebarea pe nisip a celui nebun.

Temelia oricării clădiri spirituale solide e smerenia. Nu dela îngeri, nu dela oameni, nu din cărți, ci dela însuși Stăpânul vieții trebuie să învățăm acest lucru (Mt. 11, 29), mai presus de oricare altul (sf. Ion Scărariv). Vorbirea de pe munte, acea magna charta a cetățeniei cerești, Fiul Tatălui și-o începe fericind pe cei săraci cu spiritul (Mt. 5, 3). Adecă pe cei smeriți. După tâlcul SS.: Ion Gurădeaur, Gregoriu Nissenul, Epifanie, Leo, Ambrosie,

¹⁾ cf. Leopold Fonck S. J.: Die Parabeln des Herrn³. Innsbruck 1909, pag. 817.

Ieronim, Augustin, Gregoriu Marele și alțora²⁾. După tâlcul autentic al vieții Sale, prins în linia de lumină de sf. Vasile cel mare:

„Mic-mic, e așezat într'o peșteră și încă nici nu în pat, ci într'o iesle. După aceea petrece sub acoperemântul unui dulgher și a unei mame sărace, supus ei și soțului său. A voit să-i deie alții învățatură și să asculte lucruri de cari n'avea nici o lipsă. Ba a mers până acolo că a și întreat una alta; întrebările sale stărniră însă admirația tuturor cu înțelepciunea lor. S'a supus lui Ioan și Stăpânul a primit botezul dela sluga sa. Departe de El gândul de a se pune împotriva dușmanilor săi; nici că se folosește vreodată față de ei de negrăita sa putere... Târât înaintea arhiereilor, în postură de vinovat, deși putea să-și înfrunte bărfitorii, n'o face, ci rabdă în tăcere bărfelile lor. E acoperit de scuipăturile unor slugoi și a unor robi nemernici, e dat morții și încă morții celei mai rușinoase... Învățăceii săi străbat lumea în lung și larg, săraci și goi, fără prestigiul înțelepciunii și fără propteaua partizanilor numeroși, ci tocmai dimpotrivă: singuri, vagabonzi și părăsiți de toți, rătăcind pe uscat și pe mare, biciuiți, bătuți cu pietri, prigoniți, ca s'o sfârșiască de moarte sălnică”, — spre a ne sluji de pildă și învățatură³⁾ de smerenie, în carea

²⁾ cf. Dr. Székely István: A hegyi beszéd magyarizata. Budapest 1913, pag. 45.

³⁾ cf. I. Rivière: Saint Basile. Paris. 1925. (Lecoffre). Pag. 186—187.

Sfântul vede cel mai de seamă mijloc al mântuirii, remediul tuturor relelor și revenirea la statul primitiv al zidirii⁴⁾.

Smerenia e peatra unghiulară a oricării virtuți. Fără de ea nu dăinuiește credința, nu infloresce nădejdea, nu rodește iubirea. Fără de ea, orice virtute e o biată pseudo-virtute⁵⁾, fie că-i vorba de nevinovăție, ascultare, spirit al rugăciunii ori de altceva. De orice.

Să zăbovim puțin, barem la una dintre virtuți, la credință. Mai ales că știm cumcă fără de credință e cu neputință a plăcea lui Dumnezeu. Sf. Pavel exemplifică splendid acest adevăr cu dreptii ce au trăit în credință (Evrei cap. 11 întreg) și dă să se înțeleagă a fi un postulat riguros al încadrării în ritmul ostirii creștine: robirea a toată mintea spre ascultarea lui Hristos; ἀρχαλωπίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ (2 Cor. 10, 5). Re-

⁴⁾ cf. Rivière o. c. pag. 183.

⁵⁾ cf. Rodriguez: Übung der christlichen Vollkommenheit und Tugend. Regensburg⁶⁾. 1916 vol. II pag. 100 sqq. ediția îngrijită de Michael Burgstaller. S. J. (Manualul de educație ashetică a noviciilor jezuiți, și a tuturor celor dornici de o orientare sigură, solidă și amănunțită într'ale ashezei creștine peste tot. Multele — chiar foarte multele provocări la izvoare răsăritene — fac din această operă aleasă un produs ce merită să-l îndrăgim în chip special, în pădurea deasă a lucrărilor răspânditoare de acea piété a l'eau de rose, ce îngrijează spiritele serioase, mai nou (Karalevske, Marmion, Wickl). Ar fi o fericire ș'avem și 'n românește această lucrare, tălmăcită aproape în toate limbile europene).

Știri mărunte

Aviz. Rectoratul seminarului teologic din Blaj aduce și pe această cale la cunoștința alumnilor, că termenul de prezentare în seminar este Joi, 3 Octombrie c. orele 6 d. m. Ziua următoare, Vineri în 4 Oct. încep cursurile.

O nouă fundațiune. Păr. Aurel C. Domșa, protopopul Blajului și soția Livia n. Moldovanu, au depus la Ven. Capitlu din Blaj acțiuni în valoare de 210.000 Lei, fundațiune aprobată și primită de cei în drept, pentru ajutorarea meseriașilor și elevilor sărace dela institutele noastre de învățământ. Fapta, prin care păr. protopop și soția își trec numele pe lista glorioasă a marilor binefăcători ai neamului, cari sunt în aceeași vreme și una din cele mai pure mândri ale Blajului, nu are nevoie de nici o laudă și de nici un comentariu. Răsplata ei este la marele Ocrotitor al celor săraci și necăjiți. Din parte-ne, făcându-ne răsunset anticipat al celor cari se vor împărtăși din această binefacere, zicem fondatorilor: Intru mulți ani!

Consiliul superior al cooperației.

Potrivit dispozițiilor noii legi a cooperației, Duminecă în 22 Septembrie c. s'au ales în București, prin delegații unităților cooperative din toată țara, 9 membri în „Consiliul superior al cooperației”. La alegere s'a ținut seamă să fie reprezentate în consiliu toate provinciile țării. Ne bucurăm deosebit, că Ardealul va fi reprezentat prin păr. Ștefan Roșianu, canonic mitropolitan în Blaj. — Ceiațași aleși sunt d-nii: Iulie Martin (Oltenia), I. Maroș, G. Dumitrescu-Bumbești și I. Bratulescu (Muntenia), N. Georgescu-Tulcea (Dobrogea), Panait Popovici (Moldova), V. Cneazul (Basarabia), Dr. Hans Hedrich (cooperativele săsești) și Dr. Calman Gada (»Hangya«).

Locale. Dumineca viitoare, a 3-a după Înălțarea sf. Cruci, va predică în catedrală Rvsm. Dr. Victor Macaveiu, canonic mitropolitan.

— Zilele acestea își începe funcționarea în grădina botanică a liceului nostru de băieți noua stațiune meteorologică de grad II, pentru care toate aparatele necesare au fost trimise de către stațiunea centrală din București. Conducerea o are d. prof. Ioan Popu-Câmpeanu, dela liceul de băieți.

— Joi dimineața au început examenele de bacalaureat. Comisiunea care funcționează în localul liceului nostru de băieți, va examina pe absolvenții liceelor noastre de băieți și fete, liceul de stat »Titu Maiorescu« Aiud; liceul rom. cat. A. ba-Iulia și liceul reformat din Aiud. În total s'au prezentat la examen 152 candidați. Comisiunea examinatoare, prezidată de d. prof. V. Stanciu dela universitatea din Cluj, se compune din d-nii: Ștefan Pop, Blaj (l. rom.); Al. Ciura, Cluj (l. lat.); S. Bartherot, Aiud (l. franc.); Al. Lupeanu, Blaj, (istorie); dna E. Hopârtean, Blaj (geografie); I. Ghimpa, Pitești (mat.) și N. Ionescu, Cluj (fizico-chimice).

Parcelarea moșiilor. Pentru a liniști spiritele nemulțumite de încetineala cu care se fac lucrările de parcelare ale terenurilor expropriate, direcțiunea cadastrului a lăsat să ajungă în publicitate date mângâitoare. Cu toate greutățile survenite în acest an, ca timpul nefavorabil și măsurile de selecționare ale inginerilor topometri, programul acestei campanii va fi executat în întregime. Până la sfârșitul anului se vor parcela și da în primire celor împroprietăriți: în vechiul regat 325 000 ha, în Basarabia 200.000 ha, în Transilvania 300.000 ha, iar în Bucovina 14.000 ha. Totodată se vor perimetra în vederea parcelării: în vechiul regat 63.500 ha, în Basarabia 60 000 ha, în Transilvania 178.000 ha; în Bucovina 4750 ha. Pentru

Moartea ministerului cultelor. Guvernul se trudește din răspuțeri să simplifice mecanismul extrem de complicat al cărmuirii țării, realizând în aceeași vreme economii cât mai mari. Acestor străduințe, foarte laudabile în sine, a căzut jertfă și ministerul cultelor.

Mulți au socotit măsura greșită. În chip deosebit d. N. Crainic a scris în repetite rânduri împotriva. Mai nou în „Curentul” din 23 Septembrie, vede în plănuita desființare o „imensă lovitură, pe care o primește biserica ortodoxă”. Motivează așa: „Fundat după războiu de Octavian Goga, acest departament era menit să corespundă în ordinea politică situației definite prin Constituție, a bisericii ortodoxe de biserică dominantă. Ca biserică a celor douăsprezece milioane de români, această biserică... era îndreptățită la un prestigiu aparte în statul nostru. Ministerul Cultelor era o dovadă vie a acestui prestigiu... Numit cu „consultarea și asentimentul prealabil al bisericii dominante”... „ministrul cultelor era un fel de ministru al bisericii (dominante) precum ministrul de războiu e, înainte de toate, ministrul Regelui”.

Plângem și noi moartea prematură a tânărului minister. Ne-am silit să-i lungim viața. Totuși argumentarea dlui Crainic nu ne pare norocoasă.

Ministerele sunt supremele organe în organismul statului. Se creiază și se suprimă dupăcum funcțiunile ce au de îndeplinit le reclamă ori nu. Noi credem că, deoparte, bisericile împlinesc în stat o operă atât de importantă, de altă parte că raporturile dintre confesiunile religioase, între sine și față de stat, sunt atât de complicate și încă neșezate, încât era necesară încă pe lungă vreme existența acestui organ armonizator, care se cheama ministerul cultelor.

Dar care stat se va lăsa convins să mențină un minister pentru a avea în el o întrupare vie a prestigiului unei confesiuni? Iar afisarea acestui minister ca exponent al ortodoxiei dominante, într'un stat aconfesional, este anacronic și supărător.

Dölinger, — ca să nu mai pomenim și pe alții — tot atâtea inteligențe impunătoare ca puține ale vremii lor. (Bătrânul năuc Euthe și călugărul libidos Luther nu fac decât să întărească regula cu excepția lor).

Și dacă tuturor acestora le-a lipsit ceva, apoi acel ceva a fost smerenia, în primul rând.

Hotărît: smerenia e temelie oricărei virtuți. Unde nu-i smerenie, nu-i nădejde, nu-i iubire față de aproapele, nu-i răbdare, nu-i pace, nu-i viață nepătată, nu-i supunere, — nu-i raiul pe pământ^{*)}.

P. T. T. suprimă gratuitatea scrisorilor oficiale. Direcțiunea generală P. T. T. a trimis o circulară către toate oficiile postale din țară, prin care încunoștințează pe cei interesați, că începând cu data de 1 Octombrie, se suprimă orice gratuitate pentru scrisorile, coletele, telegramele, etc. trimise de către autorități. Francarea scrisorilor în viitor va fi obligatorie pentru autorități, ea pentru particulari.

alul om de știință bisericească Fotie (†891), iar nu marele ambițios Cerularie (dela nefericitul an 1054), cel care «nici cu înțelepții n'a avut a face, nici în cetirea cărților nu s'a cufundat» dar poate tocmai pentru aceea, capabil «să înfrunte cele sacre cu suflet senin și buze zămbitoare» cum îl caracterizează M. Psellos. cf. N. Bănescu: Chipuri și scene din Bizanț. Cluj. Pag. 136—137.

^{*)} cf. Rodriguez o. c. pag. 101—104.

alizarea vieții bisericești în împrejurimile Parisului, va admira nu numai spiritul de jertfă și de inițiativă a atâtor preoți merituosi, cari părăsesc tihneala de dragul mântuirii sufletelor, schimbându-o cu sărăcie și mizerii nesfârșite pricinuite de comuniști, ci va trebui să recunoască și mintea frământată a unui vlădică, îngrijat de mântuirea sufletelor de pe calea pierzării, și — cu deosebită bucurie — va vedea iubirea de care s'a bucurat acest arhieru în fața clerului său, totdeauna gata să colaboreze la cele mai grele planuri.

Pe când Germania căuta să-și câștige prieteni cu cărți, hărți, gazete și cu alte delicatose, Franța, atât în vremea războiului, cât și după aceea, își trimitea la popoarele ce voia să le convingă despre dreptatea cauzei sale, pe oamenii săi mai distinși. În o astfel de misiune a fost și la noi cardinalul Dubois, în 1920. Regele și oamenii politici ai țării l'au primit cu onorurile cuvenite rangului său. Noi încă am avut ocazie să-l vedem și să-l cunoaștem în acele zile, convingându-ne de dragostea ce o purta față de biserica noastră.

Dreptul J. decător îi va fi răsplătit deja frământările de creier, luptele voinței și ostenețele de tot soiul cari le-a depus pentru întărirea împărăției Lui pe pământ, răsplată de care e vrednic cardinalul Dubois.

Dr. Ioan Bălan
canonic.

Un savant rus preoțit. În 28 Iulie c. a fost mare sărbătoare în vechea biserică »sf. Barbara« din Viena. La vârstă de 47 ani, profesorul universitar Dr. Artemieff, s'a hirotonit preot.

Artemieff este unul din marii învățați ruși, cu nume mondial. Încă în 1918 a fost rectorul academiei tehnice din Moscova. Prigonit de bolșevici, s'a așezat la Berlin, unde a mai publicat patru volume de cristalografie. În 1924 a îmbrățișat religia catolică și a urmat studii de teologie la universitatea din Innsbruck și Viena. Ca preot, la dorința expresă a Papei, va avea să poarte grija sufletească a compatrioților săi catolici, cari trăiesc în exil.

gula aceasta, care nu cunoaște nici o abatere (πᾶν νόημα) a fost stâncă de care s'au isbit ambițiile nesățioase a tuturor naufragiaților credinții.

Istoria eresiarhilor nu e doar' altceva decât istoria cerbicoșiilor infumurate, increzute în luminile proprii, dar lovite de menționatul imperativ al credinții în deșertăciunea le de a fi tot mereu flutate și tocmai de aceea, urmând luciferianului: Non serviam! răsfrătite împotriva postulatului socotit neîndreptățit și nedrept, când ei nu-i decât salutar-umilitor.

Ar fi o greșală să se creadă că eresiarhii ar fi fost și ar fi niște capete seci, niște zurbagii zevzeci. Nu. Capetele de bostan (vorba + ep. Prohá-zka) nu prea produc eresii, din simplul motiv că nu știu ce-i truda cugetării profunde, chinuitoare, nu cunosc și nici că se expun primejdiei scrutării stăruitoare, explorării în ținuturi neumblate, necercetate, cu risicul firesc de a rătăci. Să ne gândim numai la Marcion, Tertulian, Origene, Arie, Nestorie, Macedoniu, Sergie^{*)}, Fotie^{*)}, Huss, Calvin,

^{*)} Sergie, patriarhul Constantinopolei (610—638) are partea leului în infiriparea și întărirea monoteismului. Minte ageră și teolog iscusit, trage pe sfoară pe papa Honoriu (625—638), politician de forță, administrator excelent, dar slab în știința teologică, al cărei secret, în ce privește Apusul de pe atunci, părea că l'ar fi dus cu ei în groapă Gregoriu cel Mare și Isidor de Sevilla. Cf. E. Amann: L'Église des premiers siècles. Paris. 1928. pag. 180—181.

^{*)} Adevăratul autor al schismei orientale e geni-

campaniile de lucru 1930 și 1931 vor mai rămâne de parcelat următoarele întinderi: în vechiul regat 360.000 ha, în Basarabia 500.000 ha în Transilvania 650.000 ha, în Bucovina 15.000 ha. Până la sfârșitul lui 1931 întreaga problemă a împroprietăririi cadastrale trebuie să fie terminată.

Silozuri în gări. Desfacerea recoltei din acest an numai prin eforturi extraordinare de ultima oră a putut fi ferită de dezastru. Una din pricinile cele mai importante cari au dat naștere acestei situații este lipsa de depozite și magazine la gările regiunilor agricole. Nu numai exportul e foarte greu, dar chiar și intervenția statului, cu avansuri date proprietarilor, s'a dovedit aproape iluzorie din simplul motiv, că agricultorii nu aveau unde să-și depoziteze cerealele. Pentru a preveni astfel de situațiuni cari, sporindu-se producția în urma noilor directive date vieții noastre economice, ar putea ajunge și mai primejdioase, ministerul domeniilor și cel al comunicațiilor au hotărât construirea unei serii întregi de silozuri moderne la gările din regiunile agricole. E vorba că până la viitoarea recoltă să și avem gata astfel de silozuri, cu o capacitate de circa cinci mii vagoane, urmând ca în trei ani să se sporească la o capacitate de 50.000 vagoane.

Valorificarea bălților. Lucrările canalului pentru punerea în valoare a bălților din insula Sf. Gheorghe, au început. Canalul va avea o lungime de 60 de kilometri și prin el se va pune în valoare o suprafață de 110 mii hectare de bălți. Prin aceste lucrări se contează pe un plus de 5 milioane kgr. pește pe an, ceea ce înseamnă un venit anual de 75 milioane lei.

Banditul Cocos uols. Intre nenumărații tâlhari de drumul mare, cari în anii din urmă au dat atâta material senzațional gazetelor, Cocos și-a câștigat aureola cea mai dănuitoare. Unsprezece ani de zile a fost necontestatul »rege al bălților«. Abia acum l-a ajuns inevitabilul destin. Intrând, seara, în casa unui lipovean din comuna »Principesa Elena«, jud. Tulcea, cu un tovarăș al său, au fost recunoscuți și împuşcați de gazda casei și alți câțiva prieteni ai lui. — Fie sfârșitul lui crâncen învățură pentru ceilalți. Și de-ar veni mai curând noua jandarmerie, dela care așteptăm să mântuiască țara de această plagă desonorantă.

Telefonul „Unirii“

C. Oradea. Chestiunea examenelor de capacitate a profesorilor noștri de religie încă tot nu a ajuns la liman. Este însă în studiu. Svonurile privitoare la anumita pregătire specială în facultăți, ce s'ar reclama pe viitor, nu credem să aibă vreun temei. Fiindcă nu pot avea.

B. București. Decretul privitor la organizarea »anului preparator universitar« a apărut în »Monitorul Oficial« din 23 Septembrie. Pentru facultatea de teologie, pe lângă cursurile obligatorii pentru toate specialitățile, decretul prevede, în general, cursuri de: a) L. elină, latină (la catolici), cu elemente de ebraică, siriacă, caldaică, arabă; b) logică, metafizică. — Se înțelege de sine că toate dispozițiile privesc facultățile universităților. Dacă totuși s'a strecurat, între paranteze măcar, și grija de »catolici«, e dovedă că o facultate de teologie catolică în țara noastră este o necesitate atât de firească încât se ține seamă de ea în ordinea ideală chiar și, dacă nu există în cea reală.

C. Tarda. Mișcarea vie din presa bisericii ortodoxe în chestiunea »costumului preotesc« a fost provocată de Sf. Sinod care, înainte de a aduce hotărâri pentru întreaga preoțime, probabil încă în această toamnă, ține să cunoască părerile celor interesați. La noi o astfel de discuțiune nu are rost. Sinoadele, vechi și nouă, în special cel dela Blaj din 1927, are dispozițiuni foarte cuminți și în această materie. S'ar putea vorbi cel mult despre măsurile ce ar fi să se ia pentru o mai conștiințioasă împlinire a lor.

O. Ceheiu. Confirmăm cu mulțumită primirea sumei de Lei 800, abonament pe o jumătate de an dela parohiile Săg, Valcăul de jos, Valcăul de sus, Iaz, Driștiu, Halmoșd, Nușfalău și Ceheiu. La Valcăul de sus s'a sistat, la Plopiș merge foaia.

Oficiul parohial. Bistrița. Am primit 380 Lei, din care sumă, 180 Lei s'a plătit »U. P.« iar restul s'a contat în abonamentul anului curent.

Oficiul parohial. Odești. Am primit 200 lei. Abonamentul este achitat până la 31 XII 1928.

L. Someș Odorheiu. Chităm primirea sumei de 200 lei abonament pe anul curent.

P. Petroșeni. Am primit suma de 400 lei, abonament restant pe 1927 și 1928.

Oficiul parohial. Ciheiu. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

S. Beiuș. Am primit 100 lei. Abonamentul e achitat până la 31 XII 1919.

Oficiul parohial. Rodna-nouă. Confirmăm primirea sumei de Lei 200.

Oficiul parohial. Drag. Am primit abonamentul pe anul curent.

B. Tașu. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial. Giurgiu. Am primit suma de 200 lei.

M. Tămășești. Am primit suma trimisă.

Se caută cantor*)

Curatorul bisericii gr.-cat. din Unirea (f. Vințul de sus; prot. Arieșului) publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de cantor.

Cererile, provizute cu diplomă, se vor înainta pe adresa: *Oficiul parohial gr.-catolic Unirea, (f. Vințul de sus), jud. Torda, până cel mai târziu la 15 Noembrie 1929, până la care dată concurenții se vor prezenta și personal, la biserică.*

Pot concura și cantorii fără diplomă, dacă știu bine cântările și tipicul.

Retribuțiile împreunate cu acest post sunt: 1. Folosirea alor 5 jug. arător; 2. Locuință cu 2 camere; 3. Parte din eventualele lectical și stolare.

Unirea, din ședința curatoriatului bisericii gr.-catolice ținută la 22 Septembrie 1929.

TEODOR RADU
paroh.

(989) 1-2

*) On. frați preoți sunt rugați să avizeze pe cei interesați.

SE CAUTĂ

pentru toate localitățile
PERSOANE

ca conducători de filiale. Cunoștința specială, depozit și capital rulant nu sunt necesare. Venit lunar cca 200 dolari.

NOVELTY COMPANY
Valkenburg (Olanda)

(999) 2-3

CLOPOTE

în cea mai bună calitate.
Turnătorie de clopote.

Uzinele Metalurgice S. P. A.

TIMIȘOARA IV. Str. Andrei Mureșanu Nr. 3.
(568) 3-4. Telefon 23-42.

FLEGLER

Intreprindere de tapetărie și zugrăvire artistică

Cluj, str. I. Rațiu

Zugrav modern de odăi. Specialități de tapetărie, asortiment din cele mai bogate
Intreprinde renovări, în stil, de biserici și castele; vâpsiri de edificii și mobile, precum și lustruiri de email.

Execută, pe răspundere, stăpîri de insecte.
Devize gratuite! — Comande din provincie se aranjează în condițiile cele mai favorabile

18-?

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune stoffe.

Prapori de mătasă din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cadelnițe, picside, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kgr. Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr 6

Antoniou Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

și orice altă pictură

pentru biserici românești

Atelier fondat în 1903

BLAJ, județul Târnava-mică

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 38-7